

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૬૨૬૫/૨૦૧૮ વિથ સિવિલ

અપિલકેશન નં. ૧/૨૦૧૮

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.જે. શાસ્ત્રી

સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

પ	શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	નં।
---	--	-----

=====

મેસર્સ ઇસુન રેસોલ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

મેસર્સ નિક સેન એન્જિનિયરિંગ કંપની લિમિટેડ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર નં. ૧ તરફથી વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી આર.એસ. સંજાણવાલા સાથે શ્રી

એમ.એન. મારફતિયા(૬૯૩૦)

સામાવાળા નં. ૨, ૩, ૪ તરફથી

સામાવાળા નં. ૧ તરફથી શ્રી જૈમિન આર. દવે(૭૦૨૨)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.જે. શાસ્ત્રી

તારીખ : ૧૮/૦૧/૨૦૧૯

સીએવી ચુકાદો

[૧]

૩૯. સામાવાળા વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી જેમિન આર. દવે રૂલની બજવણી સ્વીકારે છે.

[૨]

સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલશ્રીઓની સંમતિથી, બાબતોનો આજે જ આખરી નિકાલ હાથ ધરવામાં આવે છે.

[૩]

ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની હાલની પિટિશન અરજદારો દ્વારા નીચે મુજબની દાદ મેળવવા માટે દાખલ કરવામાં આવી છે:-

“૧૦.(એ) ન્યાયના હિતમાં આ પિટિશન દાખલ કરી મંજૂર કરવા નામદાર કોર્ટ મહેરબાની કરશો;

(બી) નામદાર કોર્ટ સર્શિયોરારીની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા અને માઈક્રો, સ્મોલ એન્ડ મીડિયમ એન્ટરપ્રાઈઝિસ ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮ હેઠળ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા સામાવાળા નં. ૨ ને કરવામાં આવેલ સંદર્ભ માટેની તારીખ ૨૧.૨.૨૦૧૭ ની અરજી, માઈક્રો, સ્મોલ એન્ડ મીડિયમ એન્ટરપ્રાઈઝિસ ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮(૩) હેઠળ સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૦.૧૧.૨૦૧૭ નો

ત્યારપછીનો સંદર્ભ અને આબિટ્રેશન કેસ નં. એ-૦૦૯/૨૦૧૭ સહિતની અન્ય તમામ અનુગામી કાર્યવાહી રદબાતલ અને બાતલ ઠરાવવા મહેરબાની કરશો;

(સી) નામદાર કોર્ટ પ્રોહિબિશનની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા અને આબિટ્રેશન કેસ નં. એ-૦૦૯/૨૦૧૭ માં કોઈ હુકમો પસાર કરવાથી સામાવાળા નં. ૪ ને અટકાવવા અને વધુમાં માઈક્રો, સ્મોલ એન્ડ મીડિયમ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮(૩) હેઠળ સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૦.૧૧.૨૦૧૭ નો સંદર્ભ અને આબિટ્રેશન કેસ નં. એ-૦૦૯/૨૦૧૭ માં અત્યાર સુધી પસાર કરવામાં આવેલ હુકમો સહિતની તમામ અન્ય અનુગામી કાર્યવાહી હકુમત વિનાની અને રદબાતલ (શૂન્ય) છે તેવું જાહેર કરવા મહેરબાની કરશો;

(ડી) હાલની પિટિશન દાખલ થવા, તેની સુનાવણી અને આખરી નિકાલ બાકી હોય ત્યાં સુધી, નામદાર કોર્ટ અહીંના સામાવાળા(ઓ)ને, વિશેષ કરીને સામાવાળા નં. ૪ ને આબિટ્રેશન કેસ નં. એ-૦૦૯/૨૦૧૭ માં આબિટ્રેશનની કાર્યવાહી આગળ ચલાવતા અટકાવવા મહેરબાની કરશો;

(ઈ) નામદાર કોર્ટ યોગ્ય, ઉચિત અને વાજબી જણાય તેવી અન્ય અને વિશેષ રાહતો પસાર કરવા મહેરબાની કરશો.”

[૪]

અરજદારોનો કેસ એવો છે કે અરજદાર નં. ૧ એ ૨૫ કેવીએ, ૧૧/૦.૪૩૩ કેવી સીલ્ડ ટાઇપ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન ટ્રાન્સફોર્મર (જે હવે પછી “ટ્રાન્સફોર્મર્સ” તરીકે ઉલ્લેખિત છે) પૂરા પાડવાના હેતુ માટે સામાવાળા નં. ૧ ને તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૧૦ ના બે પરચેઝ ઓર્ડર જારી કર્યા હતા. રૂ. ૨,૨૯,૯૭,૦૦૦.૦૦/- ના ખર્ચે ૭૫૪ ટ્રાન્સફોર્મરના યુનિટ પૂરા પાડવા માટેનો એક પરચેઝ ઓર્ડર નં. ERPD/P.O/SS-14/035/09-10 ધરાવતો હતો, અને રૂ. ૨,૭૪,૫૦,૦૦૦.૦૦/- ના ખર્ચે ૯૦૦ ટ્રાન્સફોર્મરના યુનિટ પૂરા પાડવા માટેનો બીજો પરચેઝ ઓર્ડર નં. ERPD/P.O/SS-15/027/09-10 ધરાવતો હતો. સદર પરચેઝ ઓર્ડર્સમાં એવો સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો કે બંને પરચેઝ ઓર્ડર્સના યુનિટો પરસ્પર બદલવામાં આવ્યા હતા અને સપ્લાય કરવાના યુનિટો તથા સપ્લાય માટે ચૂકવવાપાત્ર કિંમત યથાવત રહી હતી.

[૪.૧]

અરજદારોનો કેસ વધુમાં એવો છે કે સામાવાળા(ઓ)એ માર્ચ, ૨૦૧૦ થી ટ્રાન્સફોર્મર્સ સપ્લાય કર્યા હતા, જોકે, પૂરા પાડવામાં આવેલ ટ્રાન્સફોર્મર્સ નબળી ગુણવત્તાના હોવાનું જણાયું હતું, જેથી નકારી કાઢવામાં આવ્યા હતા અને આ રીતે ક્વોલિટી ચેક ટેસ્ટ દરમિયાન ટ્રાન્સફોર્મર્સ પાસ થયા ન હતા અને કુલ ૧૬૫૪ ટ્રાન્સફોર્મર્સ પૂરા પાડવાના હતા. જોકે, ઉપરોક્ત પરચેઝ ઓર્ડર્સ હેઠળ માત્ર ૯૬૮ ટ્રાન્સફોર્મર્સ પૂરા પાડવામાં / સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા અને તમામ ટ્રાન્સફોર્મર્સ

૧૪.૦૬.૨૦૧૧ ના રોજ અથવા તે પહેલાં પૂરા પાડવાના હતા અને તેના સંબંધમાં છેલ્લું ઇનવોઈસ ૧૪.૦૬.૨૦૧૧ ના રોજ બનાવવામાં આવ્યું હતું.

[૪.૨]

અરજદારોનો કેસ વધુમાં એવો છે કે જ્યારે પરચેઝ ઓર્ડર્સ જારી કરવામાં આવ્યા હતા તે સમયે અને ટ્રાન્સફોર્મર્સના છેલ્લા સપ્લાય એટલે કે ૧૪.૦૬.૨૦૧૧ સુધી, સામાવાળા નં. ૧ કે જેમણે સદર અધિનિયમની કલમ ૮ ને ધ્યાને લેતાં લઘુ ઉદ્યોગ (SMALL ENTERPRISE) તરીકે નોંધાયેલ હોવું જોઈતું હતું, પરંતુ તે રીતે નોંધાયેલ ન હતા. અરજદારોના ધ્યાને આવ્યું હતું કે ઘણા સમય પછી તારીખ ૨૮/૩૦.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ સામાવાળા નં. ૧ લઘુ ઉદ્યોગ તરીકે નોંધાયા હતા, અને ત્યારબાદ, તારીખ ૧૦.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ, સામાવાળા નં. ૧ એ તેમની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ગુજરાત રાજ્યમાંથી મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં બદલી હતી. સામાવાળા નં. ૧ ને સદર પ્રમાણપત્ર કંપનીઓના રજિસ્ટ્રારની કચેરી તરફથી કલમ ૮ હેઠળ જારી કરવામાં આવ્યું હતું. અરજદારોનો કેસ વધુમાં એવો છે કે સદર અધિનિયમની કલમ ૨ પેટા-કલમ (એન) સપ્લાયરને સૂક્ષ્મ અથવા લઘુ ઉદ્યોગ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જેણે સદર અધિનિયમની કલમ ૮ ની પેટા-કલમ (૧) ના આધારે સત્તાધિકારી સમક્ષ મેમોરેન્ડમ ફાઇલ કર્યું હોય. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે જ્યાં સુધી આ જોગવાઈઓમાં સમાવિષ્ટ શરતો પૂરી ન થાય ત્યાં સુધી, પક્ષકારને પ્રકરણ-૫ હેઠળ ઉપાય મેળવવાનો અને સદર અધિનિયમની કલમ ૧૭ અને ૧૮ હેઠળ કાર્યવાહી ચલાવવાનો કોઈ અધિકાર રહેશે નહીં. વધુમાં, સદર

અધિનિયમ હેઠળનું ત્યારપછીનું રજિસ્ટ્રેશન સામાવાળા નં. ૧ માટે રજિસ્ટ્રેશન કરતાં સમયની દ્રષ્ટિએ ઘણા પહેલાં ઉદ્ભવેલા વિવાદના સંબંધમાં સદર અધિનિયમ હેઠળ ઉપાય મેળવવાનો કોઈ અધિકાર ઊભો કરશે નહીં, અને તેથી, તે સામાવાળા નં. ૨ ને સદર અધિનિયમની કલમ ૧૮(૩) હેઠળ સંદર્ભ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર આપશે નહીં.

[૪.૩]

અરજદારોએ વધુમાં એવું પણ ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે પૂરા પાડવામાં આવેલ ૯૬૮ ટ્રાન્સફોર્મર્સ માટે અરજદાર નં. ૧ દ્વારા સામાવાળા નં. ૧ ને રૂ. ૩,૩૨,૧૬,૨૯૨/- ની રકમ ચૂકવવાની હતી, અને સદર રકમ પેટે અરજદાર નં. ૧ એ રૂ. ૨,૪૩,૬૬,૧૫૪/- ની રકમ ચૂકવી દીધી છે. જોકે, અરજદાર નં. ૧ એ બાકી રકમ ન ચૂકવતા, રૂ. ૮૯,૫૩,૦૮૦/- ઉપરાંત વ્યાજની રકમ ન ચૂકવવા બદલ વર્ષ ૨૦૧૫ માં મદ્રાસ હાઈકોર્ટ સમક્ષ વાઈનિંગ અપ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. તેના પ્રત્યુત્તરમાં, અરજદાર નં. ૧ એ અરજદાર નં. ૧ દ્વારા સ્વીકૃત રકમ હોવાથી રૂ. ૭૮,૦૧,૬૯૯/- ની રકમ ચૂકવી આપી હતી અને આના આધારે પણ, સામાવાળા નં. ૧ સ્પષ્ટપણે જાણતા હતા કે તેમને અરજદાર નં. ૧ સાથેના વિવાદના સંબંધમાં સદર અધિનિયમની કલમ ૧૭ અને ૧૮ હેઠળ ઉપાય મેળવવાનો કોઈ અધિકાર નથી. વધુમાં, સામાવાળા નં. ૧ એ તારીખ ૧૦.૦૮.૨૦૧૨ થી પોતાની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ગુજરાત રાજ્યમાંથી મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં બદલી દીધી છે અને સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા કરવામાં આવેલ સદર

અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળના સંદર્ભ માટેની અરજી સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં. તે સાથે જ, સામાવાળા નં. ૨ સદર વિવાદ સામાવાળા નં. ૪ ને મોકલી શક્યા ન હોત કારણ કે સામાવાળા નં. ૪ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૮(૨) અને કલમ ૧૮(૩) હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ માત્ર ત્યારે જ કરી શકે જો સપ્લાયર, આ કેસમાં સામાવાળા નં. ૧, તેના અધિકારક્ષેત્રમાં સ્થિત હોય, અન્યથા નહીં. આ રીતે, સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ સંદર્ભની શરૂઆત જ સામાવાળા સત્તાવાળાઓના અધિકારક્ષેત્ર બહારની હોવાથી, અરજદારોએ સામાવાળા નં. ૨ અને પરિણામે સામાવાળા નં. ૪ ની સત્તાના અભાવ અંગેની તેમની દલીલ રજૂ કરી છે.

[૪.૪]

વધુમાં એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે મદ્રાસ હાઈકોર્ટ સમક્ષ વાઈનિંગ અપ પિટિશનનો નિકાલ કરતી વખતે સ્વીકૃત રકમ ચૂકવવામાં આવી હોવા છતાં, પરંતુ દાવો કરાયેલી અન્ય બાકી રહેલી ન સ્વીકારેલી અને અસ્વીકૃત રકમ માટે યોગ્ય ઉપાય મેળવવાની સામાવાળા નં. ૧ ને છૂટ આપવામાં આવી હોવાથી, આવી છૂટનો લાભ લઈને સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા સામાવાળા નં. ૨ ને વિવાદ સંદર્ભિત કરવા અને છેવટે સામાવાળા નં. ૪ સમક્ષ સંદર્ભ કરવા માટે સમજાવવામાં આવ્યા હતા અને ખોટો દાવો ઊભો કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે ત્યારબાદ સામાવાળા નં. ૨ એ આર્બિટ્રેશનની કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે આ બાબત સામાવાળા નં. ૩ ને મોકલી આપી હતી અને

સામાવાળા નં. ૩ એ તે મુજબ સામાવાળા નં. ૪ ને આબિટ્રેટર તરીકે કામ કરવા માટે નિયુક્ત કર્યા હતા અને તેનો સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેના અનુસંધાને, પ્રથમ અને પ્રાથમિક આબિટ્રેશન બેઠક તારીખ ૦૬.૦૪.૨૦૧૮ ના રોજ યોજાઈ હતી, તે જ દિવસે અરજદારોએ તારીખ ૦૬.૦૪.૨૦૧૮ ના રોજ જ અરજી દાખલ કરીને ધ્યાન દોર્યું હતું કે અરજદાર નં. ૧ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા સદર અધિનિયમ હેઠળ સામાવાળા નં. ૨ ને કરવામાં આવેલ સંદર્ભ અને માઈક્રો, સ્મોલ એન્ડ મીડિયમ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ડેવલપમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮(૩) હેઠળ સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા આબિટ્રેશન માટે કરવામાં આવેલ ત્યારપછીના સંદર્ભને પડકારવા માંગે છે, પરંતુ સામાવાળા નં. ૪ એ સામાવાળા નં. ૧ ને તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૧૮ સુધીમાં દાવાનું સ્ટેટમેન્ટ રજૂ કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો અને વધુમાં એવો હુકમ કર્યો હતો કે જો આબિટ્રેશન કેસ નં. એ-૦૦૯/૨૦૧૭ ને સ્થગિત કરતી કોઈ વચગાળાની રાહત મેળવવામાં નહીં આવે, તો અરજદાર નં. ૧ એ તારીખ ૧૧.૦૫.૨૦૧૮ સુધીમાં દાવાના સ્ટેટમેન્ટનો પોતાનો જવાબ રજૂ કરવો પડશે અને આ જ કાર્યવાહીના પરિણામે આખરે અરજદારો ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની પિટિશન દ્વારા આ કોર્ટ સમક્ષ આવ્યા છે.

[૫]

આવા આધાર પર કોર્ટે સામાવાળા નં. ૧ ના વિદ્વાન વકીલને હાલની કાર્યવાહીમાં સોગંદનામા પરનો પ્રત્યુત્તર દાખલ કરવાની મંજૂરી આપી હતી, અને ત્યારબાદ

બંને પક્ષોને વિગતવાર સાંભળવામાં આવ્યા હતા અને તેમની વિનંતી પર, પિટિશનનો પ્રવેશ તબક્કે જ આખરી નિકાલ કરવાનો હતો. જોકે, તે દરમિયાન અરજદારોના ધ્યાને આવ્યું કે કાઉન્ટર ક્લેમ રજૂ કરવા માટે અને પ્લીડિંગ્સ રજૂ કરવા માટે છેલ્લી તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૧૮ ના રોજ અથવા તે પહેલાં આપવામાં આવી હતી, તેથી મૂળ અરજદારો દ્વારા સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૧/૨૦૧૮ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે (ઇન્ટર એલિયા) કોર્ટ ઉપરોક્ત મુખ્ય પિટિશનમાં આખરી હુકમ પસાર ન કરે ત્યાં સુધી સમય લંબાવવાની કોર્ટને વિનંતી કરવામાં આવી હતી અને આ પૂર્વભૂમિકા સાથે, વિનંતી મુજબ હાલના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા હાલની પિટિશનનો આખરી નિકાલ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

[૬]

અરજદારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી આર.એસ. સંજાણવાલા સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ.એન. મારફતિયાએ ભારપૂર્વક એવી દલીલ કરી છે કે સ્વીકૃત પ્લીડિંગ્સ પર, સામાવાળા નં. ૧ સદર અધિનિયમની કલમ ૨(એન) ને ધ્યાને લેતાં સપ્લાયર તરીકે લાયકાત ધરાવતા નથી અને વધુમાં નિર્વિવાદપણે ૨ વર્ષના સમયગાળામાં નોંધણી ન ધરાવતા હોવાથી, સામાવાળા નં. ૧ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૭ અને ૧૮ નો આશરો લેવા અથવા આવા ઉપાયને આગળ ધપાવવા માટે લાયક અને પાત્ર બનતા નથી. વધુમાં એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે રેકૉર્ડનો ભાગ હોય તેવા દસ્તાવેજોને પણ જો સંયુક્ત રીતે

વાંચવામાં આવે તો સામાવાળા નં. ૧ ને વ્યાખ્યાના અર્થમાં સપ્લાયર તરીકે અર્થઘટન કરવાનું શક્ય બનશે નહીં, અને તે રીતે, સામાવાળા નં. ૧ ના કહેવાથી અને તેમની વિનંતી પર શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી ટકી શકે તેવી નથી. કોઈપણ સંજોગોમાં, સામાવાળા નં. ૧ પાસે સદર અધિનિયમના પ્રકરણ-૫ હેઠળ, ચોક્કસપણે કલમ ૧૭ અને ૧૮ હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ ઉપાય મેળવવાનો કોઈ અધિકાર (લોકસ સ્ટેન્ડાઈ) નથી, અને તેથી, સંદર્ભ પોતે જ કાયદાકીય સત્તા વિનાનો છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સંજાણવાલાએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે સ્વીકાર્યા વિના માની લેવામાં આવે તો પણ કે સામાવાળા નં. ૧ સપ્લાયરની વ્યાખ્યામાં આવે છે, તો પણ નિર્વિવાદ નોંધણીની અસર અને તારીખ ૧૦.૦૮.૨૦૧૨ થી તેને મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં બદલવાના કારણે, સામાવાળા સત્તાવાળાઓ પાસે ગુજરાત રાજ્યના પ્રદેશમાં કોઈ હકુમત રહેશે નહીં. વધુમાં એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ ઉપરાંત જે દાવો ઊભો કરવામાં આવ્યો છે તે પણ અયોગ્ય છે કારણ કે વાઈનિંગ અપની કાર્યવાહીમાં, સ્વીકૃત જવાબદારી પહેલેથી જ ચૂકવી દેવામાં આવી છે, પરંતુ માત્ર છૂટ ખુદી રાખવામાં આવી હોવાના કારણે આવી છૂટનો દુરુપયોગ કરીને ગુજરાત રાજ્યમાં આ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી છે, અને તેથી પણ સંદર્ભના રૂપમાં શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી કાયદાની નજરમાં ટકી શકે તેવી નથી.

[૬.૧]

વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સંજાણવાલાએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે મદ્રાસ

હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીને જોતાં પણ રજૂ કરવામાં આવેલો આ દાવો બીજું કંઈ નહીં પણ એક ક્ષુદ્રક દાવો છે અને તે દાવામાં કરવામાં આવેલો વધારો છે જે શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વકનો (બોના ફાઈડ), અને આશ્ચર્યજનક રીતે, કલમ ૧૬ નો આશરો લઈને હવે વર્ષ ૨૦૧૧ થી વ્યાજનો દાવો કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. એકવાર મદ્રાસ હાઈકોર્ટ સમક્ષ યોગ્ય દરે સંમત થયા પછી, આબિટ્રેશનના રૂપમાં હાલની કાર્યવાહીમાં આ ક્ષુદ્રક દાવો ઉઠાવીને, રૂ. ૧૦ લાખની કુલ મુદ્દલ રકમ સામે આશરે રૂ. ૨ કરોડ વસૂલવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. સામાવાળા નં. ૧ ના કહેવાથી આ બીજું કંઈ નહીં પરંતુ કાયદાકીય પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે, અને તેથી, સંદર્ભ પોતે જ રદ થવાને પાત્ર છે. આ ઉપરાંત, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા નં. ૧ ની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ તારીખ ૧૦.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ ટ્રાન્સફર થઈ હતી જ્યારે પ્રશ્નવાળો વ્યવહાર તારીખ ૧૪.૦૬.૨૦૧૧ નો છે અને સામાવાળા કાઉન્સિલ સમક્ષ તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૧૮ ના રોજ જવામાં આવ્યું હતું, જોકે તે ટકી શકે તેમ નથી, છતાં પણ કાઉન્સિલની કચેરી ગુજરાત રાજ્યમાં હોવા છતાં પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રના અભાવને કારણે પણ સામાવાળા સત્તાવાળાઓ પાસે દાવાને ગ્રાહ્ય રાખવાની કોઈ હકુમત નથી. સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપીને એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સંદર્ભ કરવો એ માન્ય અને સચોટ કારણો દ્વારા સમર્થિત નથી, પરંતુ અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓને ધ્યાને લીધા વિના જ સંદર્ભ કરવામાં આવ્યો છે, અને તેથી પણ સંદર્ભ કરવો અને તેની

શરૂઆત કરવી એ પોતે જ ખામીયુક્ત છે, ટકી શકે તેવી નથી, અને તેથી, ન્યાયના હિતમાં માંગવામાં આવેલી દાદ મંજૂર કરવામાં આવે.

[૬.૨]

વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સંજાણવાલાએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પરચેઝ ઓર્ડર્સ જારી કરવાના સમયે, સામાવાળા નં. ૧ એ એવું દર્શાવ્યું હતું કે તે સદર અધિનિયમ હેઠળ લઘુ ઉદ્યોગ છે અને તેણે નોંધણી મેળવી લીધી છે, પરંતુ તે બાબત સત્યથી ઘણી દૂર હોવાનું જણાયું હતું. તેનાથી વિપરીત, જો પરચેઝ ઓર્ડર્સ જારી કરવાના સમયે જ આ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હોત, તો અરજદાર નં. ૧ એ તે આપવું કે નહીં તે અંગે વિચાર્યું હોત, અને તેથી, તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા અરજદાર નં. ૧ ને ગંભીર રીતે ગેરમાર્ગે દોરવામાં આવ્યા છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા નં. ૧ પરચેઝ ઓર્ડર્સ જારી કરવાના સમયે જ આ બાબત અરજદાર નં. ૧ ના ધ્યાને લાવવા માટે બંધાયેલા હતા. તેનું કારણ એ છે કે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૬ એ દંડાત્મક જોગવાઈ છે જે રિઝર્વ બેંક દ્વારા અધિસૂચિત બેંક દરના ૩ ગણા દરે સપ્લાયરને માસિક ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજની ચૂકવણી નિર્ધારિત કરે છે. જોકે, સામાવાળા નં. ૧ એ અરજદાર નં. ૧ ને તેની નોંધણી વિશે સૌપ્રથમવાર માત્ર તારીખ ૧૬.૧૨.૨૦૧૬ ના રોજ જાણ કરી હતી. પ્રવર્તમાન ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે કોર્ટને વિનંતી કરી છે કે સંદર્ભના રૂપમાં શરૂ કરવામાં

આવેલી કાર્યવાહી અને ત્યારપછીના સંદર્ભો કાયદાની નજરમાં ટકી શકે તેવા નથી, અને તેથી, ન્યાયના હિતમાં તેને રદ કરવામાં આવે.

[૬.૩]

વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સંજાણવાલાએ તેમની રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે કેટલાક ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે, જે નીચે મુજબ છે:

(૧) મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટ દ્વારા *મેસર્સ ફિક ઇન્ડિયા લિમિટેડ વિરુદ્ધ મધ્યપ્રદેશ માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ડેસિલિટેશન કાઉન્સિલ અને અન્ય – (રિટ પિટિશન નં. ૧૯૩૧૯/૨૦૧૪)* ના કેસમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો.

(૨) બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા *મેસર્સ ફરીદાબાદ મેટલ ઉદ્યોગ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ શ્રી અનુરાગ દીપક અને અન્ય - (આબિટ્રેશન પિટિશન નં. ૧૧૯૩/૨૦૧૨)* ના કેસમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો.

(૩) આંધ્રપ્રદેશ હાઈકોર્ટ દ્વારા *ઇન્દુર ડિસ્ટ્રિક્ટ કો-ઓપરેટિવ માર્કેટિંગ સોસાયટી લિમિટેડ વિરુદ્ધ માઈક્રોપ્લેક્સ (ઇન્ડિયા), હૈદરાબાદ અને અન્ય* ના કેસમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો.

(૪) નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા *મોર્ગન સ્ટેનલી મ્યુચ્યુઅલ ફંડ વિરુદ્ધ કાર્તિક દાસ ૧૯૯૪ (૪) એસસીસી* માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો.

[૬.૪]

આ ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપીને અને ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે ધ આર્બિટ્રેશન એન્ડ કોન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ હેઠળ સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓના આધારે પણ, આર્બિટ્રેટર એટલે કે અહીંના સામાવાળા નં. ૪ પાસે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ આર્બિટ્રેશન માટે બાબત મોકલીને સામાવાળા નં. ૨ ના હુકમની કાયદેસરતા નક્કી કરવાની અને સામાવાળા નં. ૧ સદર અધિનિયમના અર્થમાં સપ્લાયર છે કે કેમ તેમજ સામાવાળા નં. ૨ પાસે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૮(૨) હેઠળ સંદર્ભ કરવાની હકુમત હતી કે કેમ અથવા સામાવાળા નં. ૨ સદર અધિનિયમની કલમ ૧૮(૩) હેઠળ સદર આર્બિટ્રેટરને બાબત મોકલી શક્યા હોત કે કેમ તે નક્કી કરવાની કોઈ સત્તા રહેશે નહીં. આ મુદ્દાઓ કે જેના માટે સામાવાળા નં. ૪ નિર્ણય લેવા અને ન્યાયનિર્ણય કરવા અસમર્થ હોવાથી, હાલની પિટિશન એ અસરકારક ઉપાય છે. આ પૂર્વભૂમિકા સાથે, વિદ્વાન વકીલે હાલની પિટિશનમાં માંગવામાં આવેલી દાદ મંજૂર કરવા કોર્ટને વિનંતી કરી હતી.

[૭]

અરજદારોના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા લેવામાં આવેલા વલણનો સામનો કરવા માટે, સામાવાળા નં. ૧ ના વિદ્વાન વકીલ શ્રી જૈમિન આર. દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારો માટે વૈકલ્પિક અસરકારક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે અને આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૧૬ ના આધારે આર્બિટ્રેટર આ મુદ્દાઓ

નક્કી કરી શકે છે, તેથી નામદાર કોર્ટ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હકુમતનો ઉપયોગ ન કરે. વધુમાં એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારોએ તકો આપવામાં આવી હોવા છતાં રાજ્ય કક્ષાની ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલ સમક્ષ ક્યારેય અધિકારક્ષેત્રની આવી તકરાર ઉઠાવી ન હતી, અને તેથી, હવે અરજદારો અધિકારક્ષેત્રનો આવો મુદ્દો ઉઠાવી શકે નહીં કારણ કે તેમણે તે બાબત ઉઠાવવાના પોતાના અધિકારનો મૌન સ્વીકાર કરી લીધો છે, અરજદારોએ અધિકારક્ષેત્ર સંબંધિત મુદ્દો ઉઠાવવા માટે સત્તાધિકારી સમક્ષ હાજર રહેવાની પણ તસ્દી લીધી ન હતી, અને તેથી એકવાર અરજદારોએ સામાવાળા સત્તાધિકારીના અધિકારક્ષેત્રને સ્વીકારી લીધું હોવાથી, પિટિશન ગ્રાહ્ય રાખવી જોઈએ નહીં અને આ પિટિશન લાવવા પાછળનો એકમાત્ર આશય કાર્યવાહીમાં માત્ર વિલંબ કરવાનો છે.

[૭.૧]

વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ વધુમાં દલીલ કરી હતી કે સામાવાળા નં. ૧ તારીખ ૨૪.૦૪.૨૦૦૮ થી એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ હેઠળ વિધિવત નોંધાયેલ છે અને નોંધણી પ્રમાણપત્ર પડકાર હેઠળ નથી. સામાવાળા નં. ૧ ને પિટિશન સંકલનના પાના નં. ૯૭ પર તારીખ ૨૪.૦૪.૨૦૦૮ ના રોજ ઈએમ ભાગ-૧ માટેની પહોંચ જારી કરવામાં આવી હતી, અને ત્યારબાદ, સામાવાળા નં. ૧ એ ઈએમ-૧ જારી થયાની તારીખથી બે વર્ષની અંદર ઈએમ-૨ ફાઈલ કરવાનું જરૂરી હતું, આવા ફાઈલિંગની તારીખ રેકૉર્ડ પર નથી. વધુમાં એ પણ ધ્યાન દોરવામાં

આવ્યું છે કે ભલે ગમે તે હોય, અરજદારો એવો દાવો કરી રહ્યા છે કે સામાવાળા નં. ૧ એ તારીખ ૨૮.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ જ ઇએમ-૨ ફાઇલ કર્યું છે, જોકે દસ્તાવેજનું અવલોકન કરતાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે જારી કરવાની તારીખ પ્રમાણપત્રમાં જ સ્પષ્ટપણે દર્શાવેલ છે. અરજીની તારીખ દર્શાવેલ નથી અને ઇએમ-૨ ફાઇલ કરવાની તારીખ સુસંગત હોવાથી અરજદારોએ અનુકૂળતાપૂર્વક તેને હાલની કાર્યવાહીમાં રજૂ કરી નથી. વધુમાં એ પણ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે જો સામાવાળા નં. ૧ એ બે વર્ષમાં ઇએમ-૨ ફાઇલ ન કર્યું હોત, તો કાઉન્સિલે પ્રારંભથી જ ઇએમ-૨ જારી કર્યું ન હોત. વધુમાં, જો અરજદારો એવી દલીલ કરી રહ્યા હોય કે સામાવાળા નં. ૧ એ બે વર્ષમાં ઇએમ-૨ ફાઇલ કર્યું નથી, તો તે સાબિત કરવાનો બોજ અરજદારોના શિરે છે અને કોઈપણ સંજોગોમાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેની તપાસ થઈ શકે નહીં અને તેથી આ આધારે પણ પિટિશન ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં. વધુમાં એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારોનો કેસ એવો નથી કે સામાવાળા ખોટી રીતે નોંધાયા છે અને નોંધણી પ્રમાણપત્ર પણ અરજદારો દ્વારા પડકાર હેઠળ નથી. વધુમાં પ્લીડિંગ્સ પરથી જણાય છે કે અરજદારોનો કેસ એવો છે કે સામાવાળા નં. ૧ એ તારીખ ૨૮.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ નોંધણી પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું હોવાથી, સામાવાળા નં. ૧ એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮ નો લાભ મેળવવા હકદાર બનશે નહીં અને કોઈપણ પ્લીડિંગ્સ વિના, અરજદારો કેસમાં સુધારો/વધારો કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે જે રેકૉર્ડ પરથી જોઈ શકાય છે.

[૭.૨]

વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત સંજોગોને બાધ પહોંચાડ્યા વિના, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ જણાવ્યું હતું કે એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૨(એન) માં સમાવિષ્ટ સપ્લાયરની વ્યાખ્યા એ સમાવિષ્ટ વ્યાખ્યા છે અને સદર અધિનિયમની કલમ ૨(એન)(૩) ને ધ્યાને લેતાં કોઈ એકમ એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ હેઠળ નોંધાયેલ ન હોય તો પણ તેને લાભકારી કાયદાનો લાભ આપી શકાય છે અને તે હેતુ માટે બે ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, એક અલ્-હાબાદ હાઈકોર્ટ દ્વારા *મેસર્સ હમીદ લેધર ડિનિશર્સ વિરુદ્ધ મેસર્સ એસોસિએટેડ કેમિકલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને અન્ય, ૨૦૧૪ (૧૦૨) એ.એલ.આર. ૭૭૧ (પેરા ૨૧ અને ૨૨)* માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં અને બીજો *ઈન્દુર ડિસ્ટ્રિક્ટ કો-ઓપરેટિવ માર્કેટિંગ સોસાયટી વિરુદ્ધ માઇક્રોપ્લેક્સ (ઇન્ડિયા), હૈદરાબાદ ૨૦૧૬(૩) એ.એલ.ડી. ૫૮૮ [પેરા ૨૭]* માં રિપોર્ટ થયેલ કેસમાં આપવામાં આવેલ ચુકાદો અને તેનો સંદર્ભ આપીને, બીજી એવી દલીલ ઉઠાવવામાં આવી છે કે સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ગુજરાત રાજ્યમાંથી મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં બદલવાથી હાલના કેસની હકીકતો પર કોઈ અસર પડશે નહીં, પ્રથમ તો એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ માં ક્યાંય એવી જરૂરિયાત નથી કે સપ્લાયરની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ગુજરાત રાજ્યમાં હોવી જોઈએ. બીજું, જો ધારાસભાનો હેતુ માત્ર તેવી જ કંપનીઓના સંબંધમાં કાઉન્સિલને હકુમત આપવાનો હોત કે જેમની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલી હોય, તો અન્ય કાયદાઓ જેવા કે ઇન્સોલ્વન્સી એન્ડ બેન્કરપ્સી કોડ, ૨૦૧૬ ની કલમ

૬૦(૧) માં દર્શાવવામાં આવ્યું છે તેમ સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ શબ્દોમાં તેનો ઉલ્લેખ કર્યો હોત. ત્રીજું, ઇન્સોલ્વન્સી એન્ડ બેન્ક્રપ્સી કોડ, ૨૦૧૬ હેઠળ, ધારાસભાએ સ્પષ્ટપણે નિર્ધારિત કર્યું છે કે ઇન્સોલ્વન્સી અપ્લિકેશન માત્ર ત્યાં જ દાખલ કરી શકાય જ્યાં કોર્પોરેટ દેવાદારની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ આવેલી હોય. જોકે, અહીં હાલના કેસમાં કલમ ૧૮(જ) માં માત્ર એટલી જ જરૂરિયાત છે કે સપ્લાયર ગુજરાત રાજ્યમાં સ્થિત હોવો જોઈએ અને તે હેતુ માટે, **ઇન્દુર ડિસ્ટ્રિક્ટ કો-ઓપરેટિવ માર્કેટિંગ સોસાયટી (ઉપર મુજબ)** ના કેસનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે અને હાલના કેસમાં સપ્લાયર એટલે કે સામાવાળા નં. ૧ ગુજરાત રાજ્યમાં જ સ્થિત હોવાથી સામાવાળા સત્તાવાળાઓ પાસે કાર્યવાહી ચલાવવાની હકુમત છે. ચોથું, વ્યવહાર આખરે ૧૪.૦૬.૨૦૧૧ ના રોજ પૂર્ણ થયો હતો અને સંબંધિત સમયે, સામાવાળા નં. ૧ ની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ નિર્વિવાદપણે ગુજરાત રાજ્યમાં સ્થિત હતી અને પરચેઝ ઓર્ડર્સ પણ બરોડા ખાતે આપવામાં આવ્યા હતા, અને તેથી, વ્યવહાર પૂર્ણ થયો તે સંબંધિત સમયે સામાવાળા નં. ૧ ની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ગુજરાત રાજ્યમાં જ હતી અને તેથી કાર્યવાહી ચલાવવાપાત્ર છે.

[૭.૩]

વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ વધુમાં એવી દલીલ કરી છે કે અરજદારોનો કેસ એવો છે કે એમએસએમઇ એક્ટ, ૨૦૦૬ પશ્ચાતવર્તી અસરથી લાગુ કરી શકાય નહીં, પરંતુ સામાવાળા નં. ૧ બિલકુલ પશ્ચાતવર્તી અમલ માટે વિનંતી કરી રહ્યા નથી તે હકીકતને ધ્યાને લેતાં આ રજૂઆત પાયાવિહોણી છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે

કે જ્યારે વ્યવહાર થયો ત્યારે સામાવાળા નં. ૧ એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ હેઠળ વિધિવત નોંધાયેલ હતા, અને તેથી, ૨૦૧૦-૨૦૧૧ દરમિયાન થયેલા વ્યવહારને આ કાયદો લાગુ પડે છે. વધુમાં, ઉપરોક્ત રજૂઆતોને બાધ પહોંચાડ્યા વિના, વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરી હતી કે જો સામાવાળા નં. ૧ એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ હેઠળ નોંધાયેલ ન હોય તો પણ સામાવાળા નં. ૧ ને સદર અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ ઉપાય મેળવવાથી વંચિત રાખી શકાય નહીં. એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૮ માત્ર એક વધારાનો ઉપાય પૂરો પાડે છે જે કોઈપણ સમયે મેળવી શકાય છે, વિશેષ કરીને જ્યારે વ્યવહાર થયો ત્યારે એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ અમલમાં હતો, અને તેથી, **એમ.ડી. ફોઝન ફૂડ્સ એક્સપોર્ટ્સ વિરુદ્ધ હીરો ફિનકોર્પ લિમિટેડ, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૭ એસસી ૪૪૮૧, (પેરા ૩૬ અને ૩૭)** ના કેસમાંના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપીને અને તેના પર આધાર રાખીને એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળા નં. ૧ એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ ની કલમ ૧૬ હેઠળ દંડાત્મક વ્યાજ મેળવવા હકદાર છે જે મુદ્દો આર્બિટ્રેટર સમક્ષ વિચારણા હેઠળ છે. જ્યાં સુધી એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ અમલમાં આવ્યા પછી વ્યવહાર થયો હોય ત્યાં સુધી નોંધણીની તારીખને ધ્યાને લીધા વિના તમામ એમએસએમઈ દ્વારા કલમ ૧૮ હેઠળનો ઉપાય મેળવી શકાય છે અને વધુમાં દલીલ કરી હતી કે કલમ ૧૬ અને ૧૮ એ બે સ્વતંત્ર જોગવાઈઓ છે. છેલ્લે સામાવાળા નં. ૧ ના કેસ અને બચાવનો સારાંશ આપતાં, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા(ઓ)એ એમએસએમઈ એક્ટ, ૨૦૦૬ હેઠળ દાવો કરવાના તેમના

અધિકારો જતા કર્યા નથી, કારણ કે આ મુદ્દો વિજ્ઞાન આર્બિટ્રેટર સમક્ષ યોગ્ય રીતે ઉઠાવી શકાય છે, અને બીજું, મદ્રાસ હાઈકોર્ટ સમક્ષ વાઈનિંગ અપ પિટિશનમાં પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ અધિકાર જતો કરવા અથવા એસ્ટોપલ તરીકે કામ કરશે નહીં કારણ કે મદ્રાસ હાઈકોર્ટે પોતે જ તારીખ ૦૬.૧૦.૨૦૧૬ ના હુકમ દ્વારા (વાઈડ) બાકી રહેલા દાવાના સંબંધમાં યોગ્ય કાર્યવાહી દાખલ કરવાની છૂટ આપી હતી અને વિશેષ કરીને પાના નં. ૫૦ પરથી આવા નિર્ણયનો સંદર્ભ આપીને, વિજ્ઞાન વકીલ શ્રી દવે દ્વારા કોઈ રાહત ન આપીને પિટિશન ફગાવી દેવાની વિનંતી કરવામાં આવી છે. અન્ય કોઈ રજૂઆતો કરવામાં આવી નથી.

[૮]

સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિજ્ઞાન વકીલશ્રીઓને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનું અવલોકન કર્યા પછી, હાલના વિવાદ પર આખરી નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે આ કોર્ટ દ્વારા નીચેના મુદ્દાઓ પર ધ્યાન ન આપવું શક્ય નથી:

[૮.૧]

સૌ પ્રથમ તો, પ્લીડિંગ્સનું અવલોકન દર્શાવે છે કે વ્યવહારના અનુસંધાને, પ્રશ્નવાળા ટ્રાન્સફોર્મર્સ પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા જેમાંથી નબળી ગુણવત્તાના કારણે કેટલાક ટ્રાન્સફોર્મર્સની ડિલિવરી નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને છેલ્લો સપ્લાય નિર્વિવાદપણે ૧૪.૦૬.૨૦૧૧ ના રોજ થયો હતો. રેકૉર્ડ પરથી જણાય

છે કે સામાવાળા એકમ સદર અધિનિયમની કલમ ૨(એમ) ના અર્થમાં લઘુ ઉદ્યોગ તરીકે નોંધાયેલ ન હતું અને કલમ ૮ દ્વારા સ્થાપિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી.

[૮.૨]

એ પણ જણાઈ આવે છે કે કલમ ૨(એન) એ સપ્લાયરનો અર્થ વ્યાખ્યાયિત કર્યો છે અને તે દર્શાવે છે કે સૂક્ષ્મ અથવા લઘુ ઉદ્યોગ, જેણે કલમ ૮ ની પેટા-કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત સત્તાધિકારી સમક્ષ મેમોરેન્ડમ ફાઇલ કર્યું હોય, અને તેથી, જ્યારે વ્યવહાર થયો તે સમયે અને જ્યારે સપ્લાય કરવામાં આવ્યો તે સમયે, એવું જણાય છે કે સામાવાળા એકમ કલમ ૨(એન) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ સપ્લાયર ન હતું, અને તે રીતે, અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલમાં વજૂદ જણાય છે કે તેમની પાસે પ્રકરણ-૫ નો ઉપાય મેળવવાનો અને તેનો લાભ લેવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

[૮.૩]

અન્ય એક સંજોગ, જેના પર ધ્યાન ન આપવું શક્ય નથી તે એ છે કે કલમ ૮ ની જરૂરિયાતનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હોવાનું જણાય છે કારણ કે મેમોરેન્ડમનું ફોર્મ જે ભરવાનું જરૂરી છે તે બિલકુલ કરવામાં આવ્યું નથી અને કાયદાનો આદેશ એવો છે કે સૂક્ષ્મ, લઘુ અથવા મધ્યમ ઉદ્યોગ સ્થાપવાનો ઇરાદો ધરાવતી દરેક વ્યક્તિએ યથાપ્રસંગ રાજ્ય સરકાર અથવા કેન્દ્ર સરકાર સમક્ષ મેમોરેન્ડમ ફાઇલ કરવું પડશે. ફાઇલિંગ અંગેની વિગતો રેકૉર્ડ પર એટલી સચોટ રીતે પ્રતિબિંબિત

થતી નથી, અને તેથી, એવું જણાય છે કે સામાવાળા ૨૦૦૬ ના અધિનિયમના પ્રકરણ-૫ હેઠળ નિર્ધારિત કર્યા મુજબ વિલંબિત ચૂકવણીના લાભો મેળવવાની સ્થિતિમાં નથી. રેકૉર્ડ પરથી વધુમાં એવું જણાઈ આવે છે કે કલમ ૮ એવા સત્તાધિકારી સમક્ષ, જિલ્લા ઉદ્યોગ કેન્દ્ર સમક્ષ ભાગ-૧ ના મેમોરેન્ડમ ફાઈલ કરવાનો સંસ્થાને આદેશ આપે છે અને એકવાર તે ઉત્પાદન અને સેવાઓ આપવાનું શરૂ કરે પછી ભાગ-૨ માં ફાઈલ કરવું પડશે અને તે પણ ભાગ-૧ મેમોરેન્ડમ ફાઈલ કર્યાના ૨ વર્ષના સમયગાળામાં ફાઈલ કરવું પડશે. અહીં, હાલના કેસમાં સામાવાળાના પોતાના કહેવા મુજબ, ભાગ-૧ મેમોરેન્ડમ તારીખ ૨૪.૦૮.૨૦૦૮ ના રોજ ફાઈલ કરવામાં આવ્યું હતું જ્યારે ભાગ-૨ એ ૨ વર્ષના સમયગાળા કરતાં ઘણો લાંબો સમય વીતી ગયા પછી ફાઈલ કરવામાં આવ્યું છે અને તે માત્ર તારીખ ૩૦.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ ફાઈલ કરવામાં આવ્યું છે, અને તેથી, ૨ વર્ષની મુદત જાળવવામાં ન આવી હોવાથી, પાછળથી ભાગ-૨ ફાઈલ કરવાનું કોઈ મહત્વ રહેતું નથી અને તે અમાન્ય બની ગયું છે, અને તેથી, સામાવાળા માટે પ્રકરણ-૫ નો લાભ મેળવવાનો ભાગ્યે જ કોઈ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે, વિશેષ કરીને, રેકૉર્ડ પરથી એવું જણાતું નથી કે ભાગ-૨ મેમોરેન્ડમ તારીખ ૨૪.૦૪.૨૦૧૦ ના રોજ અથવા તેની આસપાસ ક્યારેય ફાઈલ કરવામાં આવ્યું હોય. પરિણામે, સામાવાળા કાયદાની જરૂરિયાતનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હોવાથી તેઓ પોતાની બેદરકારીનો લાભ લઈ શકે નહીં અને વૈધાનિક જોગવાઈની અસરને અવગણી શકાય નહીં. તેના પરિણામરૂપે, કલમ ૧૮ હેઠળ કરવામાં આવેલ સંદર્ભ પોતે જ અસ્વીકાર્ય છે.

[૮.૪]

આ ઉપરાંત, વ્યવહારમાં પ્રવેશતા પહેલાં તેમજ કાયદાની જરૂરિયાત મુજબ ૨ વર્ષના સમયગાળામાં લઘુ ઉદ્યોગનો દરજ્જો મેળવવામાં આવ્યો ન હતો અને સદર અધિનિયમના પ્રકરણ-૫ નો આશરો લઈને દાવાનો લાભ મેળવી શકાતો નથી તે હકીકતને ધ્યાને લેતાં પણ સંદર્ભ કરી શકાયો ન હોત. આ બાબતને તેના સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલવવામાં આવી નથી. તેના પરિણામે, બાબતને આર્બિટ્રેશન માટે બિલકુલ મોકલી શકાઈ ન હોત. પિટિશનનો રેકૉર્ડ દર્શાવે છે કે ઉત્પાદન શરૂ થવાની પ્રારંભિક તારીખ ૦૪.૦૮.૨૦૦૭ દર્શાવવામાં આવી છે, પરંતુ ત્યારપછી જિલ્લા ઉદ્યોગ કેન્દ્ર, વડોદરાને જે ભાગ-૨ મેમોરેન્ડમ સબમિટ કરવામાં આવ્યું છે તે ૨૦.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ એટલે કે મુદત કરતાં ઘણા લાંબા સમય પછી લગભગ ૫ વર્ષ પછીનું છે, અને તેથી, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ સંદર્ભ કરવાની કોઈ હકુમત સત્તાધિકારી પાસે રહેતી નથી.

[૮.૫]

વધુમાં, રેકૉર્ડ પરથી એ પણ ધ્યાને આવે છે કે વિવાદ ઉદ્ભવ્યો તે પહેલાં કલમ ૮ ની જરૂરિયાત પૂરી કરવામાં આવી હોવી જોઈતી હતી જે પ્રશ્ન અહીં પ્રસ્તુત જણાતો નથી. અહીં, છેલ્લો સપ્લાય ૧૪.૦૬.૨૦૧૧ નો છે અને નબળી ગુણવત્તા વગેરે અંગેનો વિવાદ વર્ષ ૨૦૧૧ માં થયો હતો જ્યારે મેમોરેન્ડમ માત્ર વર્ષ ૨૦૧૨ માં જ સબમિટ કરવામાં આવ્યું છે, અને તેથી પણ, સામાવાળા નં. ૧ સદર અધિનિયમ હેઠળ કોઈ ઉપાય મેળવી શકે નહીં. વધુમાં, એવું જણાય છે કે

સામાવાળા નં. ૧ ની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ તારીખ ૧૦.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં બદલવામાં આવી છે અને કંપનીના રહેઠાણનું સ્થળ કોઈપણ સંજોગોમાં સામાવાળા નં. ૨ કે ૩ ની પ્રાદેશિક મર્યાદામાં નથી, અને તેથી, સામાવાળા નં. ૨ માટે હકુમત સ્વીકારીને કલમ ૧૮ હેઠળ અને તે દ્વારા વિદ્વાન આર્બિટ્રેટર સમક્ષ બાબત મોકલવાનું શક્ય ન હતું. કાયદાની પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે કંપનીનું રહેઠાણ તે જગ્યાએ ગણવામાં આવે છે જ્યાં તેની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ આવેલી હોય, અને તેથી, સામાવાળા નં. ૧ ની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ગુજરાત રાજ્યની બહાર આવેલી હોવાથી, સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ પાસે તેને સ્વીકારવાની કોઈ હકુમત નથી. તેથી, કોઈપણ સંજોગોમાં, જે વિવાદ ઉઠાવવામાં આવ્યો છે અને આખરે આર્બિટ્રેટર સમક્ષ મોકલવામાં આવ્યો છે તે પોતે જ યોગ્ય સત્તાનો અભાવ ધરાવે છે.

[૮.૬]

આ ઉપરાંત, વધુમાં એવું પણ જણાય છે કે જ્યારે વર્ષ ૨૦૧૫ માં સામાવાળા નં. ૧ એ બાકી ચૂકવણી અંગે ફરિયાદ ઉઠાવી હતી, ત્યારે તેના દ્વારા મદ્રાસ હાઈકોર્ટમાં વાઈબિંગ અપની કાર્યવાહી દાખલ કરવામાં આવી હતી. તેથી, કોઈપણ સંજોગોમાં જ્યારે પણ આવો વિવાદ ઉદ્ભવ્યો, ત્યારે તે એવા સ્થળે હતો કે જ્યાં સામાન્ય રીતે કંપનીનું રહેઠાણ આવેલું હોય, પછી તે અરજદારનું હોય કે સામાવાળા નં. ૧ નું હોય, અને તેથી, વાઈબિંગ અપ પિટિશનના નિકાલ પછી જ્યારે હાલનો દાવો ઊભો કરવામાં આવ્યો, ત્યારે તે કાં તો મદ્રાસ ખાતે હોવો

જોઈતો હતો જ્યાં અરજદારની કંપની આવેલી છે અથવા તો વધુમાં વધુ જ્યાં સામાવાળા નં. ૧ સામાન્ય રહેઠાણ એટલે કે મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ધરાવે છે ત્યાં હોવો જોઈતો હતો, પરંતુ કોઈપણ સંજોગોમાં, તે ગુજરાત રાજ્યની અંદર હોઈ શકે નહીં.

[૮.૭]

જો તારીખ ૨૫.૧૦.૨૦૧૬ નો વાઈનિંગ અપનો હુકમ જોવામાં આવે તો, નોંધપાત્ર રીતે દાવો પહેલેથી જ પૂર્ણ થઈ ગયો છે. પરંતુ જો કોઈ બાકી રહેલો દાવો રહી ગયો હોય જે સ્વીકારવામાં ન આવ્યો હોય તો પણ વાઈનિંગ અપ કાર્યવાહીના સદર હુકમની કલમ ૯ હેઠળ ઉપાય પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે, જે પિટિશન સંકલનના પાના નં. ૪૭ પરથી જોઈ શકાય છે. સદર હુકમ જેમાં વ્યાજના દાવાનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેનો સ્વીકાર / માન્ય રાખવામાં આવ્યો ન હતો કારણ કે અરજદાર કંપનીએ દર્શાવ્યું હતું કે કોઈ વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર નથી અને તે સમયે, સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા કોઈપણ સ્વરૂપમાં કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી ન હતી, અને તેથી, ગંભીર વિવાદમાં રહેલી આશરે રૂ. ૧૦ લાખની બાકી રહેલી રકમ માટે માત્ર છૂટ અનામત રાખવામાં આવી હતી. પરંતુ જ્યારે વર્ષ ૨૦૧૬ માં હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો, ત્યારે રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ હોવાના કારણે કંપનીનું સામાન્ય રહેઠાણ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં પહેલેથી જ ખસેડવામાં આવ્યું હતું, અને તેથી, સંબંધિત સમયે સપ્લાય વડોદરાથી થયો હતો તે માત્ર કારણથી આવા વિશિષ્ટ સંજોગોમાં તે સ્થળ હકુમત પ્રદાન કરશે નહીં.

પરિણામે, દાવો પોતે જ યોગ્ય ફોરમ સમક્ષ માન્ય રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી તેથી ગુણદોષમાં વધુ ઊંડા ઉતર્યા વિના, સત્તાધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલ સંદર્ભ પોતે જ સક્ષમ નથી.

[૮.૮]

સામાવાળા નં. ૪ સમક્ષની કાર્યવાહી અમાન્ય ઠરાવવામાં આવી હોવાથી અને સંદર્ભ પોતે જ ટકી શકે તેમ ન હોવાથી, કોર્ટે દાવાના ગુણદોષ પર આગળ કોઈ ટિપ્પણી કરવાથી પોતાને અળગા રાખ્યા છે. જોકે, કોર્ટે એવી પરિસ્થિતિની નોંધ લીધી છે કે જેમાં વાઈલિંગ અપની કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા પછી વ્યાજની બાકી રહેલી રૂ. ૧૦,૪૮,૪૩૯/- ની રકમ માટે હાલના અધિનિયમ અને પ્રકરણ-૪ નો લાભ લઈને ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ સાથે દાવો ઊભો કરવામાં આવ્યો છે એટલે કે રૂ. ૩,૩૫,૨૮,૧૩૨/- (અંકે રૂપિયા ત્રણ કરોડ પાંત્રીસ લાખ અઠ્ઠાવીસ હજાર એકસો બત્રીસ પૂરા).

[૮.૯]

વિદ્વાન આનિટ્રેટર દ્વારા તેની તપાસ થઈ શકે છે તેવું જણાવીને સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી પિટિશનની ચલાવવાપાત્રતા અંગેની દલીલનો પ્રશ્ન છે ત્યાં સુધી, પરંતુ સદર અધિનિયમની યોજનાને ધ્યાને લેતાં અને આ વિશિષ્ટ સંજોગોને ધ્યાને લેતાં સંદર્ભ પોતે જ અધિકારક્ષેત્ર અને સત્તાના અભાવે ટકી શકે તેમ ન હોવાથી આ કોર્ટની અસાધારણ હકુમતનો આશરો લેવા માટે અરજદાર માટે હંમેશા માર્ગ ખુલ્લો છે. તેના પરિણામે, પિટિશન ચલાવવાપાત્ર છે અને

કાયદાની પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે જો સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા કાયદાકીય સત્તા વિના કરવામાં આવ્યો હોય તો સંદર્ભ પોતે જ પડકારવા માટે રિટ હુકમત હેઠળ આવે છે અને અહીં એવો કેસ છે કે જેમાં સામાવાળા નં. ૨ અને ૩ દ્વારા સામાવાળા નં. ૧ ને પ્રશ્નવાળા અધિનિયમની જોગવાઈઓનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર ન હોવા છતાં આટલો મોટો દાવો ઉઠાવવા માટે આવી હુકમતનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવાનો સત્તાધિકારીએ પ્રયાસ કર્યો છે. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોનો પોતાનો પ્રભાવ છે અને તેથી કોર્ટ માંગવામાં આવેલી દાદ મંજૂર કરીને પિટિશન સ્વીકારવા તરફ વલણ ધરાવે છે.

[૮.૧૦]

ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને જો સંબંધિત પક્ષો દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓનું અવલોકન કરવામાં આવે તો, એવું જણાય છે કે અરજદારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓનો અરજદારોના કેસ પર થોડો પ્રભાવ છે. આધાર રાખવામાં આવેલો પ્રથમ ચુકાદો મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટની જબલપુર બેંચ દ્વારા તારીખ ૨૪.૦૭.૨૦૧૫ ના રોજ નક્કી કરવામાં આવેલ રિટ પિટિશન નં. ૧૯૩૧૯/૨૦૧૪ માં આપવામાં આવેલ ચુકાદો છે. સદર ચુકાદામાં, કોર્ટે ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની આ જ જોગવાઈનું વિશ્લેષણ કર્યું હતું અને કલમ ૨(એન) ના અર્થમાં કંપની સપ્લાયર છે કે નહીં તે

મુદ્દે કેટલાક અવલોકનો કર્યા હતા. તેમાં સમાવિષ્ટ કેટલાક અવલોકનો સુસંગત હોવાથી નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે:

“૩૧. આ સિદ્ધાંતોના સંદર્ભમાં હાલના મુદ્દા પર વિચારણા કરવામાં આવી રહી છે.

૩૨. ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨(એન) “સપ્લાયર”ને નીચે મુજબના શબ્દોમાં વ્યાખ્યાયિત કરે છે -

(એન) “સપ્લાયર” એટલે સૂક્ષ્મ અથવા લઘુ ઉદ્યોગ, જેણે કલમ ૮ ની પેટા-કલમ (૧) ના ખંડ (એ) માં ઉલ્લેખિત સત્તાધિકારી સમક્ષ મેમોરેન્ડમ ફાઇલ કર્યું હોય, અને તેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે, -

(૧) નેશનલ સ્મોલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ કોર્પોરેશન, કંપની હોવાના કારણે, કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ હેઠળ નોંધાયેલ;

(૨) રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશનું સ્મોલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન, ભલે ગમે તે નામે ઓળખાતું હોય, કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ હેઠળ નોંધાયેલ કંપની હોવાના કારણે;

(૩) કોઈપણ કંપની, સહકારી મંડળી, સોસાયટી, ટ્રસ્ટ અથવા સંસ્થા, ભલે ગમે તે નામે ઓળખાતી હોય, તે સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદા હેઠળ નોંધાયેલ અથવા રચાયેલ અને સૂક્ષ્મ અથવા લઘુ ઉદ્યોગો દ્વારા ઉત્પાદિત માલનું વેચાણ કરવામાં અને આવા ઉદ્યોગો દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ પ્રદાન કરવામાં રોકાયેલ હોય;

૩૩. ખંડ (એન) ની પેટા-કલમ (૩) જેના આધારે સામાવાળા નં. ૩ પ્રકરણ ૫ હેઠળ ઉપાય મેળવવા માટે પાત્ર હોવાનો દાવો કરે છે તે નિર્ધારિત કરે છે કે સપ્લાયરમાં કોઈપણ કંપની, સહકારી મંડળી, ટ્રસ્ટ અથવા સંસ્થા, ભલે ગમે તે નામે ઓળખાતી હોય, તે સમયે અમલમાં હોય તેવા કોઈપણ કાયદા હેઠળ નોંધાયેલ અથવા રચાયેલ અને સૂક્ષ્મ અથવા લઘુ ઉદ્યોગો દ્વારા ઉત્પાદિત માલનું વેચાણ કરવામાં અને આવા ઉદ્યોગો દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ પ્રદાન કરવામાં રોકાયેલ હોય તેનો સમાવેશ થશે.

૩૪. સામાવાળા નં. ૩ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તે રજિસ્ટર્ડ ભાગીદારી પેઢી હોવાથી, સદર અધિનિયમ હેઠળ ઉપાયો મેળવવાનો અધિકાર તેમાં સહજ છે.

૩૫. રજૂઆતો ભલે આકર્ષક હોય પરંતુ તે તેમ નથી, કારણ કે સદર અધિનિયમ હેઠળ લાભ મેળવવા માટે, એકમ, ભલે તે સૂક્ષ્મ હોય કે લઘુ ઉદ્યોગ, આવા ઉદ્યોગો દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ પ્રદાન કરતું હોવું જોઈએ. સામાવાળા નં. ૩ તારીખ ૨૫.૭.૨૦૦૭ થી બાંધકામનું કામ કરી રહ્યા છે તે સાબિત કરવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી નથી. વધારાની સેવા પ્રવૃત્તિ માટેના મેમોરેન્ડમના ભાગ-૨ માં કરવામાં આવેલી નોંધ મુજબ તારીખ ૨૧.૬.૨૦૧૩ થી જ આ પેઢી બાંધકામના કામમાં રોકાયેલી હોવાનું નોંધાયું છે.

૩૬. આ કોર્ટના સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ, તે સામાવાળા નં. ૩ ને અગાઉની તારીખથી કોઈ લાભ પ્રદાન કરશે નહીં; બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તારીખ ૧૮.૧૦.૨૦૦૮ ના કરારના આધારે બાંધકામના કામમાં જોડાયેલા અને ૧૦.૫.૨૦૧૦ ના રોજ કામ પૂર્ણ કરનાર સામાવાળા નં. ૩ તારીખ ૨૧.૬.૨૦૧૩ ના રોજ ત્યારપછીની નોંધણીના આધારે ૧૦.૫.૨૦૧૦ ના રોજ પૂર્ણ થયેલા કામના વિવાદનો નિકાલ કરવા માટે ૨૦૦૬ ના અધિનિયમના પ્રકરણ ૫ નો લાભ મેળવી શકશે નહીં કારણ કે તે સતત ચાલતી ભૂલ નથી.

૩૭. ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૮ ની પેટા-કલમ (૧) એવી કલ્પના કરે છે કે 'તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈપણ કાયદામાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, વિવાદનો કોઈપણ પક્ષકાર, કલમ ૧૭ હેઠળ બાકી રહેલી કોઈપણ રકમના સંબંધમાં, માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઈઝિસ ડેવલપમેન્ટ કાઉન્સિલને સંદર્ભ કરી શકે છે'. આ કલમમાં "કોઈપણ પક્ષકાર" શબ્દપ્રયોગ કલમ ૧૫, ૧૬ અને ૧૭ માંથી તેનો સંદર્ભ ખેંચે છે એટલે કે તે સપ્લાયર હોવો જોઈએ, જે બદલામાં ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨(એન) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત થયેલ છે.

૩૮. માત્ર સપ્લાયર જ ૨૦૦૬ ના અધિનિયમ હેઠળ લાભ મેળવી શકે છે અને પ્રશ્નવાળા વિવાદના સંદર્ભમાં સામાવાળા નં. ૩ સપ્લાયર ન હોવાથી, ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળના સંદર્ભને ગ્રાહ્ય રાખવો એ

કાઉન્સિલના અધિકારક્ષેત્ર બહારનો હતો. હકીકતોને ખોટી રીતે ધ્યાને લઈને તેણે પ્રશ્નવાળા વિવાદના સંબંધમાં અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કર્યું હતું. પ્રશ્નવાળા વિવાદના સંબંધમાં કાઉન્સિલ દ્વારા અધિકારક્ષેત્ર ધારણ કરવાની બાબત માન્ય રાખી શકાય નહીં. તેથી, વાદગ્રસ્ત એવોર્ડ રદબાતલ થવાને પાત્ર છે અને આથી રદ કરવામાં આવે છે.”

[૮.૧૧]

જે અન્ય ચુકાદાઓ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે તે બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા તારીખ ૧૭.૦૬.૨૦૧૩ ના રોજ નક્કી કરવામાં આવેલ આબિટ્રેશન પિટિશન નં. ૧૧૯૩/૨૦૧૨ માં આપવામાં આવેલ ચુકાદો છે, જેણે જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ પણ કર્યું છે અને પ્રશ્નવાળા અધિનિયમની કલમ ૧૫, ૧૬ અને ૧૭ ની ચાર્જિંગ કલમોનું અર્થઘટન કર્યું છે. પેરા: ૧૦, ૧૧ અને ૧૨ માં સમાવિષ્ટ સંબંધિત અવલોકનો નીચે મુજબ વંચાય છે:

“૧૦. વિદ્વાન વકીલ શ્રી સાવંતે સદર અધિનિયમની કલમ ૧૫, ૧૬, ૧૭ અને ૧૮(૧) તરફ પણ મારું ધ્યાન દોર્યું જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

૧૫. ખરીદનારની ચૂકવણી કરવાની જવાબદારી :- જ્યાં કોઈ સપ્લાયર, કોઈપણ ખરીદનારને કોઈપણ માલ પૂરો પાડે છે અથવા કોઈપણ સેવાઓ પ્રદાન કરે છે. ખરીદનારે સ્વીકૃતિના દિવસથી અથવા ડીમ્ડ સ્વીકૃતિના દિવસથી પિસ્તાનીસ દિવસથી વધુ ન હોય તેવી સપ્લાયર અને ખરીદનાર વચ્ચે લેખિતમાં સંમત થયેલી તારીખે અથવા તે પહેલાં તે માટે ચૂકવણી

કરવી

પડશે.

૧૬. જે તારીખથી અને જે દરે વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર છે તે તારીખ અને દર:-
જ્યાં કોઈપણ ખરીદનાર કલમ ૧૫ હેઠળ જરૂરી મુજબ સપ્લાયરને રકમની
ચૂકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યારે ખરીદનાર, ખરીદનાર અને
સપ્લાયર વચ્ચેના કોઈપણ કરારમાં અથવા તે સમયે અમલમાં હોય તેવા
કોઈપણ કાયદામાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, નિયુક્ત દિવસથી
અથવા યથાપ્રસંગ સંમત થયેલી તારીખ પછીની તરતની તારીખથી તે
રકમ પર રિઝર્વ બેંક દ્વારા અધિસૂચિત બેંક દર કરતાં ત્રણ ગણા દરે
સપ્લાયરને માસિક ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે.

૧૭. બાકી રકમની વસૂલાત:- સપ્લાયર દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા
કોઈપણ માલ અથવા આપવામાં આવેલી સેવાઓ માટે, ખરીદનાર કલમ
૧૬ હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલ જોગવાઈ મુજબ તેના પરના વ્યાજ
સહિતની રકમ ચૂકવવા જવાબદાર રહેશે.

૧૮. માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલને
સંદર્ભ :-

(૧) તે સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈપણ કાયદામાં કંઈપણ
સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, વિવાદનો કોઈપણ પક્ષકાર, કલમ ૧૭ હેઠળ બાકી
રહેલી કોઈપણ રકમના સંબંધમાં, માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ
ફેસિલિટેશન કાઉન્સિલને સંદર્ભ કરી શકે છે.

૧૧. વિદ્વાન વકીલે આ રીતે રજૂઆત કરી કે અરજદારો અને સામાવાળા નં. ૨ વચ્ચેનો વ્યવહાર સદર અધિનિયમ પોતે અમલમાં આવ્યો તે દિવસ કરતાં ઘણો વહેલો હતો અને પક્ષકારો વચ્ચેના સદર વ્યવહાર પછી ઘણા સમય બાદ સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ અરજદારોની નોંધણી થઈ હોવાની હકીકતને ધ્યાને લેતાં, અરજદારો માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ સ્કેલ એન્ટરપ્રાઈઝિસ ડેસિલિટેશન કાઉન્સિલને વિવાદ મોકલવા માટે કોઈ અરજી કરવા હકદાર બનશે નહીં. શ્રી સાવંતે આ કોર્ટ અને સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓ પર પણ આધાર રાખ્યો હતો જેને આ કોર્ટે મેસર્સ હિન્દુસ્તાન વાયર્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં બાબત નક્કી કરતી વખતે ધ્યાનમાં લીધા હતા. આ કોર્ટે મેસર્સ હિન્દુસ્તાન વાયર્સ (લિમિટેડ) ના કેસમાં પક્ષકારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓ ધ્યાને લીધા પછી એવું ઠરાવ્યું હતું કે જ્યારે પક્ષકારો અધિકારક્ષેત્ર અંગે પ્રશ્ન ઉઠાવે છે ત્યારે એવું અનુમાન લગાવવું કાયદેસર ગણાશે કે તેઓએ પોતે જ જે સમયની અંદર એવોર્ડ પસાર કરવાનો છે તે શરતને જતી કરી દીધી છે. તે બાબતમાં અરજદારોએ કલમ ૧૨, ૧૩ અને ૧૪ હેઠળ વિવિધ અરજીઓ દાખલ કરી હોવાની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે અરજદારને એવી દલીલ ઉઠાવવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં કે બે વર્ષ પૂરા થવા પર આબિટ્રેટર સત્તાહીન બની ગયા હતા અથવા આબિટ્રેટર તરફથી થયેલા વિલંબને કારણે તેમનો આદેશ સમાપ્ત થઈ ગયો હતો. એમએસએમઈ એક્ટ ધ આબિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ પર

સર્વોપરી અસર કરશે કે કેમ તે મુદ્દા અંગે, આ કોર્ટે મેસર્સ સ્ટીલ ઓથોરિટી ઓફ ઇન્ડિયા (લિમિટેડ) ના કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો હતો અને ઠરાવ્યું હતું કે પક્ષકારો વચ્ચે અસ્તિત્વમાં રહેલા આર્બિટ્રેશન કરાર હેઠળની જોગવાઈઓને સદર અધિનિયમ ઘડવાથી કોઈ અસર થશે નહીં અને વિવાદ પક્ષકારો વચ્ચેના હાલના આર્બિટ્રેશન કરારની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થશે અને ધ આર્બિટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થશે. હું મેસર્સ હિન્દુસ્તાન વાયર્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા પહેલેથી જ લેવામાં આવેલા ડ્રજિકોણ કરતાં કોઈ અલગ ડ્રજિકોણ લેવાનો પ્રસ્તાવ મૂકતો નથી કારણ કે સદર ચુકાદો, મારા મતે આ કેસમાં અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા આ મુદ્દાઓ પર આ કેસની હકીકતોને સીધો જ લાગુ પડે છે.

૧૨. અરજદારો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા એમ.એલ. દાલમિયા એન્ડ કંપની લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં દિલ્હી હાઈકોર્ટના ચુકાદાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, તે બાબતમાં સામાવાળાઓએ પોતાનો કાઉન્ટર-ક્લેમ ફાઈલ કરવામાં કસૂર કરી હતી. અરજદારો વિદ્વાન આર્બિટ્રેટર સમક્ષ સુનાવણી માટે આગ્રહ રાખી રહ્યા હતા જેમાં વિદ્વાન આર્બિટ્રેટર નિષ્ફળ રહ્યા હતા. તે કેસની હકીકતોમાં, દિલ્હી હાઈકોર્ટે સામાવાળાઓ દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલા વિદ્વાન આર્બિટ્રેટરનો આદેશ સમાપ્ત કર્યો હતો અને અન્ય આર્બિટ્રેટરની નિમણૂક કરી હતી. મારા મતે, તે કેસની

હકીકતો આ કેસની હકીકતોથી સ્પષ્ટપણે અલગ પડે છે. આ કેસની હકીકતોનું અવલોકન કરતાં અને એમએસએમઈ એક્ટની કલમ ૨(બી) અને (એન) ની વ્યાખ્યાના સંયુક્ત વાંચન પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે આ કાર્યવાહીના પક્ષકારો વચ્ચેનો વિવાદ સદર અધિનિયમ અમલમાં આવ્યો તે પહેલાં ઘણો સમય અગાઉ ઉદ્ભવ્યો હતો. મારા મતે, માઈક્રો એન્ડ સ્મોલ સ્કેલ એન્ટરપ્રાઇઝિસ ડેસિલિટેશન કાઉન્સિલને વિવાદ મોકલવા માટે કલમ ૧૮ હેઠળનો ઉપાય પક્ષકારો વચ્ચેના હાલના આર્બિટ્રેશન કરારમાંથી ઉદ્ભવતા વિવાદને લાગુ પડશે નહીં. તે જ રીતે, સદર અધિનિયમ અમલમાં આવ્યો તે પહેલાં અને "સપ્લાયર" એ મેમોરેન્ડમ ફાઈલ કર્યું હોય અને સદર અધિનિયમની કલમ ૮ હેઠળ નોંધાયેલ હોય તે પહેલાં પક્ષકારો વચ્ચે ઉદ્ભવેલા વિવાદના સંબંધમાં પણ સદર જોગવાઈઓ લાગુ કરી શકાય નહીં. સ્વીકૃત રીતે આ પ્રથમ ચાર અરજદારો પક્ષકારો વચ્ચે વિવાદ ઉદ્ભવ્યા પછી ઘણા સમય બાદ સૂક્ષ્મ લઘુ ઉદ્યોગો તરીકે નોંધાયા હતા. મારા મતે, સદર જોગવાઈઓ ભૂતકાળના વ્યવહારને પશ્ચાતવર્તી અસરથી લાગુ પડશે નહીં અને આમ સદર એમએસએમઈ એક્ટની જોગવાઈઓ આ કેસની હકીકતોને કોઈ લાગુ પડતી નથી. અન્યથા પણ કલમ ૧૪ અને ૧૧ હેઠળની રાહતો એક જ કાર્યવાહીમાં માંગી શકાય નહીં. કલમ ૧૪ હેઠળ દાખલ કરાયેલી કાર્યવાહી કોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવે છે જ્યારે કલમ ૧૧ હેઠળ દાખલ કરાયેલી અરજી કોર્ટ સમક્ષ નથી. કોઈપણ સંજોગોમાં, આર્બિટ્રેટરનો

આદેશ સમાપ્ત થયો ન હોવાથી, અન્ય કોઈ આબિદ્રેટરની નિમણૂકનો પ્રશ્ન
ઉપસ્થિત થતો ન હતો.”

[૮.૧૨]

અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે મુખ્યત્વે કંપનીની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ અંગેના મુદ્દા પર વધુ ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે. પરંતુ અહીં એવો કેસ છે કે જેમાં નિર્વિવાદપણે રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યની હદમાં પહેલેથી જ ખસેડવામાં આવી છે. એ.આઈ.આર. ૧૯૯૬ એસસી ૫૪૩ અને એ.આઈ.આર. ૨૦૦૦ એસસી ૧૯૨૬ માં રિપોર્ટ થયેલા સદર ચુકાદાઓની વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી નથી પરંતુ તેમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનોને ધ્યાનમાં લેતાં, કોર્ટનો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે અરજદાર દ્વારા કેસ સાબિત કરવામાં આવ્યો છે.

[૯]

અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા આ સિદ્ધાંતોનો સામનો કરવા માટે સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી જૈમિન દવેએ સિવિલ અપીલ નં. ૧૫૧૪૭/૨૦૧૭ માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નક્કી કરાયેલા અને તેલંગાણા રાજ્ય અને આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય માટેની હૈદરાબાદ ખાતેની વડી અદાલત દ્વારા જેનો આધાર લેવામાં આવ્યો છે તેવા બે ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે. સર્વોચ્ચ અદાલતનો પ્રથમ ચુકાદો જેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે તદ્દન અલગ કાયદા હેઠળનો છે અને સરકેસી એક્ટની પ્રસ્તુતતાના મુદ્દા

પર આધારિત છે અને તેથી પેરા: ૩૫ અને ૩૬ હાથ પરના કેસ કરતાં તદ્દન અલગ સ્વરૂપમાં છે, આ કોર્ટ હાલના વિવાદમાં આ મુદ્દો નક્કી કરવા માટે તે સિદ્ધાંતને વિસ્તૃત કરવામાં અસમર્થ છે. તેથી, સદર ચુકાદો સામાવાળા માટે કોઈ ઉપયોગી નથી. તે જ રીતે, હૈદરાબાદ હાઈકોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલ કેસ જેનો ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે જો બારીકાઈથી જોવામાં આવે તો હકીકતોની સહેજ અલગ પૂર્વભૂમિકા પર છે. તે કેસમાં એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી કંપનીઓ ૨૦૦૬ ના અધિનિયમની કલમ ૨(એ) ના અર્થમાં સપ્લાયર હતી અને કલમ ૧૮ હેઠળ જરૂરી મુજબ કાઉન્સિલના અધિકારક્ષેત્રમાં સ્થિત હતી, ત્યાં સુધી કાઉન્સિલ પાસે તેમના દાવા અંગે કાર્યવાહી કરવાની હકુમત હતી. જ્યારે અહીં હાલના કેસમાં, સંબંધિત સમયે સામાવાળા પોતાની જ બેદરકારીના કારણે સપ્લાયરની વ્યાખ્યામાં આવતા નથી અને નિર્વિવાદપણે સામાવાળા કાઉન્સિલના અધિકારક્ષેત્રમાં સ્થિત નથી. તેથી, સંદર્ભ પોતે જ કાયદાકીય સત્તા વિનાનો હતો. આના પરિણામે, પેરા: ૩૦ નો સંદર્ભ આપતાં, કોર્ટનો અભિપ્રાય છે કે આ કેસ સામાવાળાને કોઈપણ રીતે મદદરૂપ થશે નહીં.

[૧૦]

ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોની સર્વાંગી વિચારણા એવી પરિસ્થિતિ તરફ દોરી જશે કે જેના દ્વારા સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા સંદર્ભ માટેની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવી અને તારીખ ૨૦.૧૧.૨૦૧૭ નો પરિણામી સંદર્ભ અસમર્થ છે અને તેથી, અધિકારક્ષેત્રના

અભાવે કોઈ ન્યાયનિર્ણયની જરૂર રહેતી નથી. પરિણામે, સામાવાળા નં. ૧ ની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવી અને સામાવાળા નં. ૪ ને પરિણામી સંદર્ભ કરવો એ અસમર્થ હોવાના કારણે અનુક્રમે રદબાતલ અને બાતલ ઠરાવવામાં આવે છે.

[૧૦.૧]

જોકે, ચુકાદો આપતાં આખરે, કોર્ટે સ્પષ્ટતા કરી છે કે તેણે સામાવાળા નં. ૧ ના દાવાના ગુણદોષની તપાસ કરી નથી કારણ કે સંદર્ભનો અધિકારક્ષેત્રના અભાવે નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે અને તે કાયદાકીય સત્તા વિના કરવામાં આવ્યો હતો. જો કાયદા હેઠળ માન્ય હોય તો યોગ્ય સક્ષમ ફોરમ સમક્ષ દાવો ઉઠાવવા માટે સામાવાળા નં. ૧ મુક્ત રહેશે. આ સ્પષ્ટતા સાથે પિટિશન મંજૂર કરીને નિકાલ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કર્યા વિના ઉપરોક્ત હદ સુધી રૂલ પૂર્ણ કરવામાં આવે છે.

[૧૧]

મુખ્ય બાબતમાં પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને ધ્યાને લેતાં, સિવિલ અપિલકેશન અસ્તિત્વમાં રહેતી નથી અને તે મુજબ તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

સહી/-

(એ.જે. શાસ્ત્રી, ન્યાયમૂર્તિ)

વિશેષ હુકમ

ચુકાદો જાહેર કરતી વખતે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલ આ કોર્ટના હુકમને સ્થગિત રાખવા માટે વિનંતી કરે છે, જે પિટિશન આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવી છે તે હકીકતને ધ્યાને લેતાં કોર્ટ સ્વીકાર્ય ગણાતી નથી. વિનંતી નકારી કાઢવામાં આવે છે.

સહી/-

(એ.જે. શાસ્ત્રી, ન્યાયમૂર્તિ)

ધર્મેન્દ્ર

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.